

ઝ

*ઝ (અક્ષરવિકાસ)-ઝ ૧. ઝ ઓતર-વિ.૪, પૃ. ૨૭. ઝાકઝ (નાંવ)-વિ.૪, પૃ. ૨૫૭.
ઝકેરિઅસ બર્નર (લેખક)-જ ૧૫૪. ઝકારિઆ -ઝ ૨૨૯. ઝકારી પોપ (ઇટલી)-ઝ ૭૭.
ઝાંકુઆલ્યા (અવશેષ)-મ ૪૪. ઝકેરિયા કઝિની -ગ ૧૨. ઝકઝાર્ટિસ-વિ.૪, પૃ. ૪૦.
ઝકકાખેલ -અ ૨૩૬. ઝકલોચા ઝરા (ગંધક)-ગ ૬૨. ઝગતાઈખાન-ભ ૧૦.

*ઝગરપૂર જમીનદારી-ઝ ૧. ઝગલૂલ પાશા (સથયદ)-ઝ ૪૨; ક ૬૮૪. ઝગાઝિગ (શહર)-ઝ ૧૮.
ઝંગોરિયા (પ્રાંત)-વિ.૪, પૃ. ૩૬૪. ઝંગોસ્કિન (કાદંબરીકાર)-ર ૩૧. *ઝજજર વ
(ગાંવ, તહશીલ)-ઝ ૧. *ઝંઝરપૂર (ગાંવ)-ઝ ૧. ઝાટકા (ડાવપેંચ)-વ ૨૯૭. ઝંટર્ચચયા
જહાગિઝ્યા-ગ ૬૨. ઝડપ (ડાવપેંચ)-વ ૨૯૭. -ખિડકયા-સ ૩૫૩. ઝંડાખાન-ર ૧૦૭. ઝતી
(કવિ)-ત ૧૩૭. ઝત્ઝ નદી-ક ૭૬૮. ઝથિપોસ-વિ.૪, પૃ. ૨૬૧. ઝંદાવેસ્તાચી આવૃત્તિ
(નાગરીલિપીત ગ્રંથ)-વિ.૧, પૃ. ૩૬૫. ઝનાર્ડ્લી (મુખ્ય પ્રધાન)-ઝ ૮૮. ઝંન્થસ-વિ.૫, પૃ.
૭૮૦. ઝંન્સ્કર (પર્વતશ્રેણી)-ક ૪૫૬. ઝપ તાલ-ર ૬૯. ઝંપતાલ-ર ૭૧. ઝંપા (તાલ)- ર
૬૧,૬૭. -ઝફર ઉદ-દૌલા-એ ૪૬. ઝંબાન (સરદાર)-ઝ ૨૯. ઝંબોલિન (ચિત્રકાર)-ર ૩૧.
ઝમ્બુ નાઈક -ઝ ૭,૮. ઝમખશરી ટીકા-ક ૫૭૫. ઝમઝમહ ઉત્સવ-ધ ૭૧. ઝમમુશુમ
ઇદિન-વિ.૩, ત. ૩૫.

*ઝમાનશહા-ઝ ૧; ર ૧૨; લ ૭૫. *ઝમાનિયા (ગાંવ વ તહશીલ)-ઝ ૧. ઝમામાસુમ
(ઝીન રાજા)-ઝ ૨૧૦. *ઝમનિદવાર-ઝ ૨. ઝયુલચુ નદી-બ ૧૮૭. ઝયેન (જાત)-વિ.૧, પૃ.
૧૫૨. ઝાર (ભાત)-ભ ૨૭. ઝરગર (જાત)-વિ.૧, પૃ. ૩૪૯. *ઝરથુષ્ટ્ર-વિ.૪, પૃ. ૨૩-૨૭,
૩૭,૪૦,૨૫૭; આ ૩૨૬; ઝ ૨. -કુલ-ઝ ૨. -જન્મભૂમી-વિ.૪, પૃ. ૨૮. -ધર્મ-વિ.૪, પૃ. ૨૯,૪૦;
ત ૩૩૩. -ઠિકાણ-વિ.૪, પૃ. ૪૦. નિર્ણય-ઝ ૩. -લોક-વિ.૪, પૃ. ૨૬. -સંપ્રદાય-વિ.૧, પૃ.
૨૯૫; વિ.૪, પૃ. ૨૮, ૪૦,૫૬,૫૮. ઝરથુષ્ટ્રી ગાથા-વિ.૪, પૃ. ૨૫. - દેવતા-વિ.૪, પૃ. ૨૬.
ઝરથુષ્ટ્રોતેમો-વિ.૪, પૃ. ૨૯. ઝરબર્ગ (લોહંડાચી ખાણ)-ટ ૫૬. ઝરસીન (ખેડેં)-જ ૩૦૩.
ઝરાપાપ્રા (જમીનદારી)-અ ૬૭૪. ઝરે (ઊન પાણ્યાચે-બેડન)-બ ૧૬૦; ભ ૬૦. ઝર્ડેસંગ (ઘાઅ)-
ક ૮૨૦. ઝર્વન પંથ-વિ.૪, પૃ. ૫૭.

*ઝલિદા (તાલુકા)-ઝ ૩. *ઝલૂન તાલુકા-ઝ ૩. ઝલોકોસ્ટેસ-ગ ૨૯૫. ઝાલ્લ-ક ૧૧૬.
ઝષ-વિ.૩, પૃ. ૨૫૩. ઝંસ્કરા નદી-ક ૪૫૭. ઝહીર-ઉદ્ધૌલા-ક ૧૨૩. *ઝાકાટેકસ (શહર વ
સંસ્થાન)-ઝ ૩. ઝાકી-ઝ ૧૯૧. ઝાકીરખાન ઝોંદ-ઝ ૧૯૪. *ઝાંગ (જિલ્હા, તહશીલ વ
શહર)-ઝ ૧૯૪. *ઝાંગ (જિલ્હા, તહશીલ વ શહર)-ઝ ૪. ઝાંજ (વાદ્ય)-વ ૧૪૫, ૧૪૭.

झांजरजी-उ ६३. *झांजी (नदी)-झ ५. झांझ-क ७०७. *झांझमेर गांव-झ ५. *झांझी (जी) बार जंगबार (ब्रि.सा.आ.)-वि.४, पृ. ३७४,४५४-४५६; आ १८०; द ८५. -बेट-झ ५. -शहर-झ ६. झांटिपी (साक्रेटीसची स्त्री)-स १३४. झाड-ज ४०३. -अभिवृद्धि-व २३८,२६८. -कोल-वि.५, पृ. ३७४. -तोड-ज १६. -पिंवळे पडणे-प ११९,१२०. -वाघ-व १२७. -श्रू-स १२२. झाडवे (महार जात)-म ८३. झाडिया भेट-अ ६७९. झाडीगरखंडी (जहागीर व संस्थान)-ड १५, १६.

*झाडीतेलंग (लोक)-झ ६. झाडे (गुरव)-क ५४२; ग १६९. झातमल्ल-त ३६. झान-ऐ ३. झानर नदी -क २१८. झॉनिका शहर-ग ६२. *झानेसव्हील (शहर)-झ ६. *झान्टे (बेट)-आ २३२; झ ६,७. *झान्थेस शहर-झ ७. -नदी-झ ७. झापेरोस (जात)-इ २. झापोटेक्स (लोक)-म ४४. झाप्पण (कापड)-ड ११. *झाफरखान-क २४९; ख १००; ज ३६६७; झ ७; द १७८. -जाट सरदार बाट्या-झ ७. -सुभेदार-ग १३८. *झाफरवाल (गांव व तहशील)-झ ७. झाफराबाद (गांव)-ज ३६७. झाब (लढाईचे ठिकाण)-वि.४, पृ. ३६०. झांबानीम्ह-उ ४७. झांबिझी (सरोवर)-वि.४, पृ. ४५७. झांबितखान-त ११२; य २१५; र १५०.

*झा (बी) बिताखान (रोहिला सरदार)-ग १७८; झ ७. न १०. *झाबुआ (संस्थान)-झ ७; भ ११२. **झाबुलीस्तान (गांव)-झ ८. *झाबेल (पंजाबी जात)-झ ८. *झांबेसी (जी) नदी (आफ्रिका -खंड)-क २२६; झ ८. -ब ४१; व २९९. झाबोअंग (जिल्हा व शहर)-झ ८. झामकी-क ११५. झामनशाह (दुराणी)-ड ५६.

*झामपोदर संस्थान-झ ८. *झामसिंग (रजपूत किल्लेदार)-झ ८. झामा-वि.४, पृ. १९. *झामोरा (प्रांत व शहर)-झ ९. *झामोरीन राजे-क ७२४, ७२७; च १९५; झ ९; म ६०; य २१. -मानविक्रम-न १३६. झामोरीनास-क ४२६. झायनिस्ट चळवळ -वि.१, पृ. ३५६; य २२. झायलीन-क ४६९. -द्रव्य (डांबर)-ड २०. झायेंदे नदी (इराण)-इ २१८. *झार (उपपद)-झ १०. -जॉर्ज-इ १९४. -दुसरा बोरीस -ब ५१. -पादशाही-र २५. -शहर-म २०९. -शाही-वि.४, पृ. ४१०. -सायमन-अ ५५८. झारकंद पठार-इ ५. झारकुम-वि.४, पृ. ४०१.

*झारगर (जात)-झ १०. *झारा (राजधानी)-झ १०. झाराबामा जमीनदारी-झ १०. झारिंजेन घराणे-ब ४३. झिरित्सा किताब-झ १०. *झान्होन पर्वत-झ १०. झाल-वि.४, पृ. ४२,४३. -लोक-अ ६६४. *झालकाटि शहर-झ १०. झालमसिंग-स १९४. *झालरपाटण (राजधानी)-झ १०. *झालवान. (डोंगराळ विभाग)-झ ११. *झालावाड प्रांत-झ ११ झाला (जहागीरदार)-ग १३७; झ ११.

*झालावाड संस्थान-झ ११; र ७६. झालिमसिंग (फौजदार)-ज २०८; झ १०, १२.
झालिमसिंह (सरदार)-क ७२२. *झालेयूक्स (ग्रीकधर्मशासन ग्रंथकार)-झ १२. झालेरा
संस्थान-भ ११३. *झालोड (तालुका)-झ १२. झालोरा जात-ब १९७. झाल्वा जात-ग १३२.
झावगी नदी-क ८४७. झाविया-द २७. झाविये (काढंबरीकार)-फ ७३. झाव्हाला (गव्हर्नर)-
य ५७.

*झांशी (किल्ला, जिल्हा, तहशील व शहर)-वि.४, पृ. ४४७; इ १२, १३; क ४९९; झ १३. ड
७. *झांशीची राणी लक्ष्मीबाई-च १२२; झ १४*-२३. झांसी नदी-ब १८७. झाहिर बिन
उमर (एकरचा गव्हर्नर)-ई ३४. झिअस-वि.४, पृ. ४४. -ऑलिपिअस-प ४१. झिओलाइट
द्रव्य-ख ७०. झिंक ऑक्साईड रंग -(क्रोमेट, रंग-पिवळा रंग, -सल्फेट मिश्रण रंग)-क ३७८;
र ५.

*झिंगकलिंग हकमती (शान संस्थान)-झ २४. *झिंगन (पोटविभाग)-झ २४. झिंगन
(शब्द)-वि.१, पृ. २५४. झिंगबोनस (ग्रंथकार)-ग २९१. झिंगर भाषा-वि.१, पृ. २५४.
झिंगरी-वि.१, पृ. २४३. झिंगा ढीमर (जात)-ठ १. झिंगारी लोक-वि.१, पृ. २५३, २५४.
झिंगेक पर्वत-य २. -पागोडा -थ २. झिंगोरिया-क २६४. झिंग्या (प्राणी)-स ४२.
झिंगिलगेटी (नाटककार)-ह ४. झिजमहंमद ऊर्फ मिजस्तिग्रंथ-वि.५, पृ. ३१६. झिझिया -
वि.४, पृ. ३५९, ४१७, ४१९; *झिंझुवाडा, (तालुका व शहर)-झ २४. झिंझूटि (राग)-र ४९.
झिझोरस-क ७०५. झिटा (बादशाहीण)-आ ३७४. झिटापूर (गांव)-त ४०. *झितोमीर
(शहर)-झ २४. झिथर वाद्य-क १६१. झिंद-क १२४; न २१९. झिन-वि.५, पृ. ६३८; क
२६.

*झिनत-उननिसा बेगम-झ २४. झिनवार (जात)-भ ५. झिनॉफानीझा-वि.४, पृ. ६२.
झिनातउनविसा-औ ११. झिनातमहाल (बहादुरशहाची बायको)-च १२२. झिनोबिआ-वि.४,
पृ. १०८. झिनोल-क ७०७. *झिंपी तौडू (बुद्ध स्तूप)-झ २४. झिफिलिनस (ग्रंथकार)-वि.५,
पृ. २७५.

झिफटा-ई १८. झिंबाल्वे-ओ ११. झिंबास लोक-झ ५. झिमन पी. (शास्त्रज)-ई ४८.
झिमर (प्रो.)-वि.४, पृ. १८२. झिमरवाल्ड (चक्कवळ)-र २८. झिमशा नदी-म २६.
झिमीसीस जॉन-अ ५३६. झिमोरोविझ (कवि)-प २१४. झिम्मा (खेळ)-ख ११३.
झियाउद्धीन नराणी-ख १०१. -(प्रो.)-ब १२२. *झियाउद्धीन बरनी-झ २४. झियापाशा -त
१३८. झियोरिस्ट पांडिप ४२. झिरपा-व २७२. *झिरा (गांव व तहशील)-झ २५.
झिरिआ पर्वत-ग २७१.

*झिरी नदी-झ २५. -भाताची जात-भ २७. झिलई दिलेले नळ-स ३७५. -भांडी करण्याची माती-क ५५८. झिलपा (इस्त्रायल जात)-इ २२०. झिल्लीक-वि.४, पृ. २०. *झिवारत (थंड हवेचे ठिकाण)-झ २५. झी-इ ४. -नदी-क २१८. झीओलाइट-भ १०६. झीक फटकी (तुरटी)-त १२०. झीको (उपनदी)-आ २७१. झीगेनबल्ग-त ७६. झीज उलघबेग (नांवाचा जोतिष ग्रंथ)-उ ८६. *झीटुन शहर-झ २५. *झीत्स शहर-झ २५. *झीनवर जात-झ २५. झीनवरात-म १४. *झीनॉफानेझ (कोलोफॉनचा)-वि.५, पृ. २३५, २३७, ५८०; इ २११; झ २६. झीनौ-वि.४, पृ. ११०. -फानीज-ख १०५. झीन्नसागर-छ २. झी (झि)ब्रा-आ १७४; क ५७२; घ १६; स ११९. झीमनचा शोध-च १८९. झीराईट वंश-अ ५७. झीरी-अ २३५. झील तलावावरील लढाई-ध ५८.

*झीलंड बेट वि.४, पृ. ३९३; झ २६; ड ३८, ४१. झीलफ राग-र ४९. झीलमीलपट्टण-क ६७१. झीवा(व)र जात-वि.१, पृ. ३४९; झ २५. झुअॉनोमी-म ६८. झुकिसस-वि.४, पृ. ७५. झुग सरोवर-स ४७४. झुंगन (जात)-त १३९. झुंगारिया शहर-त १३९. *झुंगेरिया (मोंगोलियन राज्य)-झ २६. झुग्सफिट्स (सर्वात उंच शिखर जर्मनी)-ज १३१. झुंजणारे कॉबडे-क ७६७. झुंजहारसिंग-ओ १६. झुंजारराव घाटगे-आ १३४; घ ७. झुंझाव (व्यापारी ठाणे)-र ७८. झुंझारराव-न १५४. झुंझारसिंग (राजा)-प २४. *झुंझुनु (गांव व तहशील)-झ २६. झुंथालाल (ग्रंथकार)-वि.५, पृ. १२३. झुबदत उननिसा मोहंमद अझम-ओ ११. *झुबेदाखातुन (हरून-अल-रशीदची स्त्री-) झ २६. झुबैदी बेगमेचे थडगे-व १९४.

*झुब्दनुन्निसा (औरंगजेबाची मुलगी)-झ २६. झुम (पद्धत)क ६५०. झुमरमन-स ४७८. झुमका-अ ४८९; क ११६. झुमरा (ताल)-र ६१. *झुरळ (प्राणी)-अ ६१५; आ १२६; क ५०५; ५११; झ २६; स ४२. झुरा नदी-अ ६५२. झुलका (अग्नि)-म २०६. झुलता पूल (मंडी शहर-ब १०९; स ४३०. झुलते घण-क ४९९. झुलन (जत्रा)-क ५०३. *झुलपि (लिफ) कारखान -अ ६२६; ई २६; ख १७, २१; घ २५; ज २५८; झ २६; ध ५, र ८१. -अल्ली-अ ५२४; स ६४. झुला गांव-स २३३. झुलिआ-क ७९०. झुली चढविणे (कला)-क १५२. झुलु (लोक)-वि.४, पृ. ४७४; झ २७; न १९२; -राजा-ब ५८. -पांडा-द ४४. झुलु झोसास-द ४०. *झुलुलॅंड (प्रांत)-झ २७. झुलू लोकांचा पाडाव, रॉक्फ्रिफ्ट येथे-झ २९. झुलैखा-क ४६८. झुल्का लोक-झ ८. झुल्नर-वि.५, पृ. ३५६.

झुल्फिकार-घ २४. झुल्फिकार बेग-ख १८. झुल्फिखर-खान -औ २३. *झूबा (किल्ला)-झ २९. झूम (शेतकी पद्धति)-ग १११; न २६. *झूरिच (शहर)-झ २९. -तद-क ४४८. झूल्नर-वि.५, पृ. ३५९. झूस (पुतळा)-क ६८४. *झूझी (गांव)-झ ३०. झोकोस्लाहकिया-

वि.४, पृ. ४९६. झेग्रेब-ज २९५. झेच कौट-ट ४५. झेचुआन प्रांत-वि.४, पृ. ३६६. झेचू एँनीज (लोक)-च १६७. झेचेनी कौट इस्तवान-अं ६५. झेंज साम्राज्य-झ ७. झेंजिल्टी (पोलादाच्या तुकड्यावरील लेख)-वि.३, त. ३९. झेटन (नांव)-च ८७. झेटा-वि.४, पृ. १९. झेह्वा-स १११. झेडलर (ज्ञानकोशकार)-ज १. झेंडू-व ६४. झेडेकिअह-ज ३१०. झेडेकिया राजा-इ २२५. *झेंद-अवेस्ता (पारशी धर्मग्रंथ)-झ ३०. -नायक -इ १९१. झेंदेहरूठ नदी (इराण)-इ १७६. झेनखान-ब १५०. -शोध-वि.५, पृ. ७५१. झेनबु-म १३४.

*झेनागा संस्थान-झ ३३. *झेनाटा (पोटजात)-झ ३३. झेनाब (कवायित्री)-त १३७. झेनिथ पॉइंट (खमध्य)-व २६५. *झेनिद (गांव व विभाग)-झ ३३.

झेनो-वि.५, पृ. ५७०; अ ९६; इ २११. -बादशहा-वि.४, पृ. ३५०; इ ७४; ग ९८. - बायझन्टाईन-आ आ २२६. झेनेक्रित-अ २. झेनोड्याटिस (ग्रीक मनुष्य)-ध १. झेनोपेलिटी -उ ७३. झेनोफन-वि.४, पृ. ३९; अ १३. -स २३९. झेनोफेन्स-ग २८६. *झेनोफोन (ग्रीक इतिहासकार)-झ ३४. *झेनोबिआ (वीरस्त्री)-इ २७; झ ३४. झेन्कर-वि.५, पृ. ४३५. झेपेलिन (विमान)-झ ३४; व २३९. *झेप्पेलिन, कौट फर्डिनंड व्हॉन-झ ३४. झेफ-वि.४, पृ. ४२. *झेब-उन-निसा (झेबुन्निसा)-औ ११; झ २४, ३६. झेबेडीपुत्र योहान-वि.४, पृ. २८६. झेब्यूलन (ली वर्ग) इस्त्रायल -इ २२०.

*झेब्रा (घोडा)-स ३६. झेमिस-क ८४९. झेमिझेस-वि.४, पृ. ३४४. झेमीज-ग २८०. झेम्मार (चांभार जात)-त ७२. झेवदि (शहर)-ट ५२. झेर-भ ५८. *झेरबस्ट (शहर)-झ ३६. *झेरिआ (गांव)-झ ३६. -कोळसा-क ८२६. झेरु बाबेल (गृहस्थ)-इ २२८. झेर्नोविच घराणे-म ९७. *झेर्नोविटझा (शहर)-झ ३६. *झेलम कालवा-च १४०; ज १८२; झ ३७. *झेलम (जिल्हा, गांव, तहशील)-वि.४, पृ. ६६, ६७; क ८२६; झ ३६-३८. *झेलम नदी-वि.४, पृ. २६३; क ४५५, ४५६; च १३९; झ ३८; स १८२. -*झेलम वसाहत-झ ३८. झेलया (अध्यक्ष)-ह ६०. झेवटा बर्बर-ट ५४. झैउद्दीन-ल ६८. झैद-द ८. झैद इब्नहारिथ-द ८. *झैदपूर (शहर)-झ ३८. झैदी शाखा (शिया पंथ)-वि.४, पृ. ३५६.

*झैनखान कोका-झ ३८; ब १४६. -कोकल्ताश-स ४७१. *झैनाबादीमहाल (औरंगझेबाची बेगम)-औ ११; झ ३८. झैनिस्पा शहर-व ४९. झेनुद्दीनखान (पठाण)-भ २८. *झै-नुल-अबिदिन-इ १७३; क ४६७; ग १; झ ३९. *झैमुख्त (पठाण जात)-झ ३९. झैरात-म १८१. झैरीद (घराणे)-इ -३०. *झैसान (गांव व सरोवर)-झ ३९. झैसैयदउद्दीन-इ २०६. झोओलॉजिकल सोसायटी ऑफ लंडन-वि.५, पृ. ६६०. झोओनो (पोटजात)-ब ४४. झोक-थोग-तिझोंग-थ २. झोके (इतिहास लेखक)-स ४७८. झोगा (इतिहास लेखक)-स ४५८.

झोगा (विद्वान् गृहस्थ)-ई १०. झोङ्लिला (घाट)-क ४५६. *झोडगे गांव-झ ३९. झोनझार (लोक)-इ ६९. झोनरेस, जॉन (बखरकार)-ग ३९२. झोंप-व १२१. झोंपड्या-व १८४. झोफ (गद्य व पद्य लेखक)-ब ५४. झोफनी-च १२७. *झोब जिल्हा-झ ३९. *झोब नदी-झ ४०. झोबा (वालुकामय वादळ)-ई १८.

झोयला एल.डी. (ग्रंथकार)-वि.१, पृ. १३७. झोर (पोटभाग)-स १०१. झोरस्ट्रियन धर्माचा परिणाम-वि.४, पृ. ३६०. झोरावरसिंग (सेनापति)-ब ९६. झोरास्टर (धर्माचा नायनाट)-वि.४, पृ. ३६०. झोरोआस्टर-थ १६. झोरोआस्ट्रियन धर्म-ज २२१; ब ४९. -अग्निपूजा-अ ३४. -युगकल्पना-य ३१. *झोला, एमिली एडवर्ड चार्लेस एंटायनी-(फ्रेंच कादंबरीकार)-क २७२; झ ४०. झोल्गर-ज २९५. झोवान (थर)-भ १०९. झोसर राजा (ईजिप्त)-वि.३, त. ९. झोहर-कर्ता (मोझेस) ह ३४. झोहॉक-वि.४, पृ. ४१,४२. झौएसी-वि.४, पृ. ९. झौलाल-अ ३८०. झयुपन विशस्लाह-स ११०. झयुरिच प्रांत-स ४७६. -वेधशाळा-स २७८. -शहर-स ४७४,४७६. -सरोवर-स ४७४. *झऊरी मुल्ला-झ १. झिंवंगली-श २५.